

EK:n hallituksen puheenjohtajan Jaana Tuomisen puhe kevätseminaarissa 9.5.2022
(muutokset mahdollisia puhuttaessa)

Arvoisat kutsuvieraat, Hyvät naiset ja miehet, Elinkeinoelämän ja sidosryhmien edustajat

Hyvää Eurooppa-päivää ja tervetuloa Elinkeinoelämän keskusliiton kevätkokoukseen, jonka keskeinen teema on "Kriisit seuraavat toisiaan - yritykset muutoksessa".

Kriisit todellakin tuntuvat koettelevan meitä 2020-luvulla - ensin terveyskriisi, sitten turvallisuuskriisi ja seuraavana uhkana talouskriisi. Samalla yritysten toimintaympäristö muuttuu vauhdilla suurvaltajännitteiden vauhdittamana. Tämän päivän tilanne ei todellakaan vastaa sitä oletusta joka mm. minulla on ollut, että kaikki muuttuu paremmaksi ihmisten ja ihmiskunnan viisastuessa.

Terveyskriisi on globaalin pandemian voimalla tuntunut parin vuoden ajan yhteiskunnassa ja yrityksissä. Nyt vaikuttaa siltä että olemme selviämässä siitä kansakunta suhteellisen sujuvasti. Syrjäinen sijainti ja harvaanasuttu maa ovat osaltaan helpottaneet koronataistelua. Samalla on todettava, että tämä terveyskriisi on aiheuttanut meilläkin inhimillistä tragediaa ja kohdellut tiettyjä toimialoja ja yrityksiä erityisen kovalla kädellä.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK on koko terveyskriisin ajan auttanut yrityksiä eri tavoin ja sparrannut maan hallitusta kriisin hoidossa. EK on alusta alkaen korostanut, että korona on paitsi terveydellinen myös taloudellinen ja sosiaalinen haaste, jonka hoitamisessa epäonnistuminen tietää valtavaa laskua yhteiskunnalle.

EK:n yritysjohtajavetoinen EXIT-ryhmä korosti jo viime vuonna, että työterveyshuolto voisi tehokkaasti auttaa ja täydentää julkisen terveydenhoidon toimia, jos siihen olisi ollut maan hallituksessa tahtoa. Koronan jälkeenkään ei pidä kyseenalaistaa yksityistä työterveyshuoltoa, vaan olla aidosti huolissaan julkisen terveydenhoidon toimivuudesta sote-uudistuksesta huolimatta. Yksityinen työterveyshuolto on yrityksille yksi keskeinen kilpailukytekijä nyt ja tulevaisuudessa.

Terveyskriisistä on Suomessakin opittava ja jälkianalyysi tehtävä. Helmikuussa julkaistu EK:n Suomen koronaopit -raportti toteaa korona-ajan osoittaneen monia puutteita lainsäädännössä, varautumisessa ja yhteistyössä julkisen ja yksityisen sektorin kesken. Niistä on syytä oppia, jotta jatkossa

vastaavissa tilanteissa elinkeinoelämän tarpeet voitaisiin huomioida paremmin. Yhteiskunnan kriinkestävyys, resilienssi, vahvistuu vain julkisen ja yksityisen sektorin fiksulla ja tiiviillä yhteistyöllä. Meidän pitää olla valmiimpia uusiin terveyskriiseihin.

Venäjän laiton ja järjetön hyökkäys Ukrainaan loi meille turvallisuuskriisin, johon presidentin johdolla koko valtiovalta on reagoinut määrätietoisesti ja ripeästi. Myös me elinkeinoelämässä olemme todenneet, että Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut rajulla tavalla ja siksi tulee varmistaa, ettemme jää yksin kriisin kohdatessa. Tästä syystä EK yhdessä muun elinkeinoelämän kanssa poikkeuksellisesti esitti kannanoton, jonka mukaan Suomen on syytä edistää läntisen puolustusliiton Naton jäsenyyttä.

Me EK:ssa uskomme, että Nato-jäsenyys vahvistaisi Suomen turvallisuutta, vapautta ja vakautta, selkeyttäisi Suomen asemaa, vähentäisi Suomeen kohdistuvaa maa- ja markkinariskiä sekä siten lujittaisi suomalaisen yritystoiminnan edellytyksiä. Tämän päivän kansainvälinen kauppa on myös suurvaltapolitiikkaa, missä korostuu "kenen joukoissa seisot". Nato-jäsenyys on luonteva askel Suomen talouden kannalta.

Terveys- ja turvallisuuskriisin ohella Eurooppaa ja Suomea uhkaa myös talouskriisi, jos emme pysty riittävän ketterästi ja määrätietoisesti uudistamaan talouttamme ja varmistamaan elinkeinoelämän kilpailukykyä. Näin on huolimatta uudesta geopolittisesta tilanteesta, joka vielä vahvistaa uudistumisen tärkeyttä.

EK:n tuoreen suhdannebarometrin mukaan suomalaisyritysten suhdannenäkymät ovat tummuneet kaikilla päätoimialoilla. Suhdannetilanne kantaa vielä teollisuudessa, mutta rakentamisessa ja palveluissa tullaan jo alaspäin. Raaka-aineiden, energian ja materiaalien saatavuus yhdistettynä voimakkaaseen kustannusten nousuun vaikeuttaa suomalaisyritystenkin toimintaympäristöä nyt merkittävästi. Samoin osaavan työvoiman saatavuus on edelleen suurin kasvun este yrityksille.

Taluskriisin ennaltaehkäisemiseksi maan hallituksen on tehostettava toimia osaavan työvoiman ja kohtuuhintaisen energian saatavuuden lisäämiseksi sekä investointien nopeuttamiseksi ja kasvun mahdollistamiseksi. Talouden kilpailukykyä ja kriisikestävyys on aina kansallisissa käsissä kansainvälisen toimintaympäristön myllerryksessäkin.

Venäjän tuonnille ja viennille meidän on löydettävä pikaisesti korvaavia markkinoita, missä työssä tarvitaan entistä tiiviimpää julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä. Esimerkiksi viime aikoina EK on antanut poikkeuksellisen paljon apua tietoa ja apua yrityksille, jotka painivat Venäjän kaupan sanktioiden kanssa.

Tämän ohella olemme EK:ssa käynnistäneet hankkeen, jolla arvioimme yritysten näkökulmasta kansainvälisen toimintaympäristön muutoksia ja niihin reagointia viennissä, tuonnissa ja investoinneissa. Jo viime kesänä teimme yhdessä yritysten ja ulkoministeriön kanssa raportin "Suurvaltakilpailun vaikutuksista yrityksiin", joka merkitys tuntuu entisestään korostuvan.

Jokaisessa kriisissä on uhkien ohella myös uusia mahdollisuuksia. Suomen mahdollinen Nato-jäsenyys ja oivasti ajoitettu F35-hävittäjähankinta on vahvistanut Suomen maakuva Yhdysvalloissa ja lisännyt kiinnostavuutta kauppa- ja investointikumppanina. EK haluaakin käytännön toimilla ja erillisellä kumppanuushankkeella kiirehtiä tämän mahdollisuuden laaja-alaista hyödyntämistä.

Suurvaltajännitteiden leimaavassa maailmantaloudessa Euroopan unioni sisämarkkinoineen ja kauppasopimuksineen on entistä tärkeämpi taloutemme tuki ja turva. Uusi Global Gateway-aloite, josta kuulemme tänään lisää, avaa uusia ovia yrityksille kansainvälisiin investointeihin, jos vain olemme hereillä. Me EK:ssa aiomme olla entistäkin aktiivisempi ja määrätietoisempi EU-vaikuttaja, jotta Brysselin päätökset eivät ainakaan yllätä Suomen elinkeinoelämää.

Kansainvälisen toimintaympäristön muutoksessa yksituumaisuus ja yhteistyö yli raja-aitojen ja siilojen on ollut Suomen vahvuuksia. Sitä Suomi kaipaa tänään ja EK on omalta osaltaan valmis tuomaan elinkeinoelämän panoksen tähän. Menestyvä elinkeinoelämä ja kilpailukykyiset yritykset rahoittavat ja takaavat suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuuden.

Kiitos!